

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.039/2019/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Budai Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző: dr. Budai Zoltán ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és **II. rendű felperes neve** (címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Perédi Tamás ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és a dr. Kiss István ügyvéd (címe) által képviselt II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.22.553/2017/26. számú ítélete ellen a felperesek részéről 27. és 29. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen 15 napon belül az I. rendű alperesnek 12 700 (tizenkétezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 288 000 (kétszáznyolcvannyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes mint adós és haszonélvező, a II. rendű felperes mint adós és zálogkötelezett és az I. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult 2008. július 2. napján közjegyzői okiratba foglalt devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek a felek korábbi, 2006. április 24. napján kötött devizaalapú kölcsönszerződéséből (a kölcsön összege 17 834 CHF volt) származó tartozás egy összegben való megfizetésére. A szerződés szerint a CHF-ben nyilvántartott kölcsön összege 3 600 000 forint volt, amelyet a szerződésben részletezett járulékokkal együtt 240 hónap alatt kellett visszafizetnie a felpereseknek. A kölcsön biztosítéka a II. rendű felperes tulajdonában álló, az I. rendű felperes haszonélvezeti jogával terhelt, az ingatlan-nyilvántartásban a **Sz** belterület, **sz1** hrsz. alatt felvett, a természetben szám alatti ingatlan volt, amelyre a felek jelzálogszerződést kötöttek a szerződés IV. pontjában írt feltételekkel.

A közjegyzői okirat tartalmazta az I. rendű alperes adatai közül székhelyét, cégjegyzékszámát és statisztikai számjelét, továbbá, hogy a szerződéskötésnél

képviselőjeként meghatalmazottja, az Bank Nyrt., illetőleg annak meghatalmazott képviselői, a közjegyző által személyesen ismert **N. B.** és **P-né B. P.** járnak el. A közjegyzői okiratban rögzítették, hogy e két meghatalmazott a 2006. január 10. napján közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazásuk hiteles kiadmánya közjegyző által 2006. február 2. napján hitelesített másolatának felmutatásával igazolták képviseleti jogosultságukat.

A szerződés megkötését követően az I. rendű alperes javára jelzálogjogot, valamint az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalmat jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba.

A felperesek nem a szerződés szerint törlesztettek, ezért az I. rendű alperes azonnali hatállyal felmondta a szerződést a 2014. július 1. napján kelt, közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatával. A közjegyzői okiratban rögzítették, hogy az I. rendű alperes meghatalmazottjaként az Bank Nyrt. és annak meghatalmazott képviselői, **Sz. E.** és **A-né P. J.** járnak el. Ez utóbbiak cégkivonattal és a 2010. augusztus 16. napján közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazásukkal igazolták képviseleti jogukat, amely meghatalmazás a közjegyzői okirat mellékletét képezi.

Az I. rendű alperes megbízásából eljáró x Bank Nyrt. a 2015. április 29-én kelt elszámolással adott a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) szerinti tájékoztatást a felpereseknek a a szerződésben tisztességtelenül felszámítottösszegekről, és ez alapján a szerződés jogszabály erejénél fogva történt módosulásáról. Egyidejűleg arról is tájékoztatta a felpereseket, hogy az I. rendű alperes 2014. október 20. napján a II. rendű alperesre engedményezte a felmondott kölcsönszerződésből eredő tartozásukat.

Az engedményezésre tekintettel törölték az ingatlan-nyilvántartásban az I. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjogot, valamint az annak biztosítását szolgáló elidegenítési és terhelési tilalmat, és azokat a II. rendű alperes javára jegyezték be.

Az I. rendű felperes a II. rendű alperessel kötött részletfizetési megállapodás alapján 2015. október 25. napjától kezdődően 157 hónap alatt havi 70 000 Ft, majd további egy alkalommal 21 539 Ft részletezés mellett fizeti meg a szerződésből eredő tartozását.

A felperesek kereseti kérelmükben elődlegesen kérték a kölcsönszerződés és a felmondás létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének megállapítását, érvénytelenség esetén annak megállapítását is, hogy a szerződést és a felmondást rögzítő közjegyzői okiratok nem közokiratok, továbbá annak kimondásával, hogy a 2015. április 29. napján kelt elszámolás joghatás nélküli, kérték az eredeti állapot helyreállítását, ennek hiányában a II. rendű alperes kötelezését 771 176 Ft visszafizetésére elsődlegesen a szerződés létre nem jötte, másodlagosan érvénytelensége miatt, ez utóbbiak hiányában kérték annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződésben foglaltakat teljesítették, mindezek mellett - a szerződés létre nem jötte/érvénytelensége esetére - a II. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom törlését is. A szerződés létre nem jötte körében arra hivatkoztak, hogy a szerződésben a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 3. számú mellékletének 1.2. pontjában foglaltak ellenére nem tüntették fel az I. rendű alperes

valamennyi azonosító adatát, ezáltal hiányzik az I. rendű alperes jogalanyisága. Megszegte a képviseletére vonatkozó törvényi előírásokat (köztük a Hpt. 47. §-ának (1) és (2) bekezdéseit) is, mert nem csatoltak a szerződéshez és a felmondáshoz az eljáró személyek képviseleti jogosultságát igazoló okiratot, meghatalmazást és aláírási címpéldányt. Amennyiben a szerződés nem jött létre, úgy azt felmondani sem lehetett, ha pedig a szerződés érvénytelen, a felmondás is az, és a közjegyzői okiratok sem közokiratok. A marasztalási kereset számítása azon alapult, hogy az I. rendű alperes 3 600 000 Ft-ot kölcsönzött, amelyből 3 111 176 Ft-ot I. rendű alperesnek, további 1 260 000 Ft-ot II. rendű alperesnek fizettek vissza, amelyek különbözete visszajár.

Azt követően, hogy az elsőfokú bíróság a felülvizsgált elszámolásra kiterjedő marasztalási kereset hiányában a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, a felperesek fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pkf.I.20.911/2017/2. számú végzésével (a továbbiakban: másodfokú végzés) megváltoztatta az elsőfokú bíróság végzését, és mellőzte a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítását. A másodfokú végzés indokolása szerint a per tárgyát képező megállapodás a DH2 tv. hatálya alá tartozik. Mivel a felperesek a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelem mellett más kereseti kérelmet is előterjesztettek, a DH2 tv. 37. §-ának (2) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet nem tartják fenn.

A felperesek az ezt követően pontosított kereseti kérelmükben előadták, hogy a „most megjelent uniós bírósági döntés” alapján megdőlték a DH tv.-ek, ezért változatlanul kérték annak megállapítását, hogy az egész szerződés érvénytelen.

Az I. és II. rendű alperesek ellenkérelmükben kérték a kereset elutasítását. Vitatták a felperesek létre nem jötte séggel és érvénytelenséggel kapcsolatos előadásait.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte az I. és II. rendű felpereseket mint egyetemleges kötelezetteket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 127 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett 216 000 Ft eljárási illeték az állam terhén marad. Előre bocsájtotta, hogy a DH1 tv. hatálya kiterjed a perbeli, 2004. május 1. napját követően megkötött fogyasztói szerződésre. Ez indokolta, hogy a DH2 tv. 37. §-ának (1) bekezdésében rögzítetteknek megfelelő, a felek közötti elszámolásra kiterjedő kereseti kérelem hiányában úgy tekintette, hogy a felperesek nem tartják fenn a szerződés érvénytelensége iránti kereseti kérelmet, ezért kizárólag a szerződés létre nem jötte körében előterjesztett kereseti kérelemről döntött.

Kitért arra is, hogy 2014. szeptember 9. napján hivatalból, a DH1 tv. 16. §-a alapján függesztette fel a peres eljárást, majd a 2017. április 18. napján kelt végzéssel megszüntette a felfüggesztést.

A szerződés létrejötte kérdésében idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 205. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, továbbá a kölcsönszerződés 1959. évi Ptk. 523. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben rögzített szabályait. Ezek alapján leszögezte, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés tartalmazza a felperesek mint adósok és az I. rendű alperesi pénzügyi intézmény megjelölését, a kölcsön összegét, a futamidőt, a kamatot, továbbá a jelzálogjog alapítását is. A felperesek a 23.

sorszámú jegyzőkönyvi végzésben közölt bizonyítási teher ellenére sem terjesztettek elő bizonyítási indítványt a közjegyzői okirat fenti tartalmával szemben, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 141. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján megállapítható, hogy a szerződés tartalmazza az 1959. évi Ptk. 523. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat, azaz a szerződés létrejött. A szerződés létrejöttét és az I. rendű alperes jogalanyiségét (azonosíthatóságát) nem érinti, hogy a szerződésbe belefoglalják-e valamennyi, a Hpt. 3. számú mellékletének I.2. pontjában megjelölt adatot, hiszen a szerződés tartalmazza a kölcsönt nyújtó I. rendű alperes és a meghatalmazottjaként eljáró x Bank Nyrt. azonosításra alkalmas adatait.

Idézte az 1959. évi Ptk. 223. §-ának (1) bekezdését, amely szerint a meghatalmazáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket a jogszabály a meghatalmazás alapján kötendő szerződésre előír, az 1959. évi Ptk. 522. §-ának (2) bekezdése pedig a szerződés írásba foglalását írja elő a bankhitel-szerződés érvényességéhez.

A hitelintézet képviseletével összefüggő szabályként idézte a Hpt. 47. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, majd utalt arra, hogy a Szegedi Ítéltábla a Gf.II.30.331/2015/4. számú ítéletében már kifejtette, hogy „a képviselő közreműködésével kötött szerződés létrejöttének, illetve érvényességének nem feltétele, hogy a képviselő a másik szerződő fél felé igazolja a képviseleti jogosultságát. A képviselőként eljáró személy képviseleti jogosultságának hiányára és ennek következtében a szerződés létre nem jöttére a képviselt személy hivatkozhat, hiszen az ő jogait érintheti az, hogy esetlegesen olyan szerződés alapján kell teljesítenie, amelyet nem ő és nem is a képviseletére jogosult személy kötött. A másik szerződő fél jogait, törvényes érdekeit nem érintheti hátrányosan, ha a képviselt elismeri az ő képviseletében fellépő személy képviseleti jogosultságát, érdeksérelmet az ellenkezője jelenthetne számára. Ezért - jogvédte érdek hiányában - nincs keresetösségi joga arra, hogy ez okból kérje a szerződés érvénytelenségének vagy létre nem jöttének megállapítását. Mindebből következően nem az sérti az 1959. évi Ptk. alapelveit, hogy az alperes munkavállalója nem igazolta a szerződéskötéskor a képviseleti jogát a felperes felé, sokkal inkább az, hogy a felperes erre hivatkozva kíván szabadulni az utóbb megbánt szerződéstől, illetve az őt terhelő kötelezettségek teljesítése alól. Ez az, ami sérti a rendeltetésszerű és jóhiszemű joggyakorlás 1959. évi Ptk. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti követelményét”.

Idézte a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.870/2017/6. számú határozatát is: „a felek a kölcsönös és egybehangzó ügyleti akaratukat milyen formában: az 1959. évi Ptk. 216. §-ának (1) bekezdése alapján szóban, írásban, vagy ráutaló magatartással fejezték-e ki, a szerződés létrejöttének szempontjából irreleváns volt, a szerződésre előírt alakiság követelményének megsértése ugyanis nem akadályozza meg a szerződés létrejöttét, legfeljebb a létrejött szerződés érvénytelenségét eredményezheti (1959. évi Ptk. 217. §-ának (1) és (2) bekezdései). Márpedig azt a tényt, hogy a közjegyzői okiratban foglalt megállapodást nem csak az okiratot nem vitásan szabályszerűen aláíró adósok, hanem a hitelezők is elfogadták, egyértelműen igazolja az, hogy a hitelezők az általuk vállalt kölcsönösszeget a közjegyzői okiratnak megfelelően folyósították az adósok részére, e ráutaló magatartással tehát egyértelműen kifejezésre juttatták azt, hogy a közjegyzői okiratban foglalt megállapodást magukra nézve kötelezőnek ismerik el, függetlenül attól, hogy a nevükben aláíró természetes személyek képviseleti joga a közjegyzői okirat aláírásakor fennállt-e vagy sem. Ennek tükrében a szerződés létrejötte szempontjából teljesen jelentéktelen volt az, hogy a szerződéskötéskor eljáró közjegyző megvizsgálta-e a

hitelezők nevében megjelent személyek képviseleti jogát, csatolták-e a meghatalmazásokat a közjegyzői okirat eredeti példányához, továbbá az okirat tartalmazza-e a Hpt. 3. számú mellékletének I/2. pontjában foglalt adatokat. E körülmények ugyanis a szerződéskötéshez szükséges konszenzust nem befolyásolták, az mindezekről függetlenül létrejött".

Az elsőfokú bíróság ismertette a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 121. §-át is, amely szerint a közjegyzői okirat elkészítésénél aggályos körülménynek kell tekinteni különösen, ha a fél a közjegyzői okiratba olyan rendelkezés felvételét kéri, amely jogvita keletkezéséhez vezethet, vagy amelynek nincs joghatása. Nem lehetett azonban ilyen aggályos körülménynek tekinteni a 2008. évi szerződéskötés idején a vonatkozó jogegységi határozat és DH tv.-ek által utóbb feltárt érvénytelenségi okokat.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az elszámolásról szóló levél nem tekinthető joghatás nélküli iratnak, mivel mindenben megfelel a DH2 tv.-ben foglaltaknak, valamint a pénzügyi intézetek által kötelezően alkalmazandó MNB rendeletben foglaltaknak. Ennek tartalma szerződéses nyilatkozatnak sem minősül, hisz nem a felek akaratnyilvánítása, hanem a módosítás a jogszabály kötelező rendelkezésén alapult. Mivel a felülvizsgált elszámolás megtörtént, de az annak alapulvételével előterjesztett kereset nem felelt meg a DH2 tv. által előírt követelményeknek, az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az érvénytelenségre irányuló, így a felmondás érvénytelenségére irányuló kereseti kérelmet sem.

A felperesek is elismerték, hogy az I. rendű alperes a II. rendű alperesre engedményezte a kölcsönszerződésből eredő követelését, ők is arra hivatkoztak, hogy a II. rendű alperessel szóban kötött részletfizetési megállapodás alapján fizettek 18 hónapon keresztül 70 000, azaz 1 260 000 Ft-ot. A II. rendű alperes 2018. október 2-án 20. sorszám alatt érkezett előkészítő iratának mellékleteként pedig rendelkezésre áll az az irat, amelyből megállapítható, hogy a II. rendű alperes 2015. október 9-i dátummal aláírta az írásba foglalt részletfizetési megállapodást az I. rendű felperes valamely korábbi szándéknyilatkozatára tekintettel, azonban az I. rendű felperes nem írta alá a visszaküldési példányt, azonban az I. rendű alperesnek címzett kísérlével második bekezdése egyértelműen tartalmazza: „amennyiben az aláírt példányt nem küldi vissza, de a megállapodásban előírtak szerint teljesít befizetéseket, a megállapodást létrejönnek tekintjük”. Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy ez a részletfizetési szerződés is létrejött.

Mindezek alapján elutasította a kölcsönszerződés létre nem jötte tárgyában előterjesztett kereseti kérelmet. Mivel a szerződés létrejött, a szerződés érvénytelenségének vizsgálatára pedig nem került sor, nem álltak fenn a jelzálogjog törlésére előterjesztett kereseti kérelem feltételei sem.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az I. rendű alperes felmondását tartalmazó közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú nyilatkozat tárgyában nem értelmezhető az annak létre nem jötte iránt előterjesztett kereset. A közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés létrejött, a közjegyzői okirat nem kellékhianyos, s a felperesek maguk sem állították, hogy az I. rendű alperes a szerződés szerinti teljesítésük ellenére mondta fel a kölcsönszerződést azonnali hatállyal, ebből következően a felmondás érvénytelensége iránti kereseti kérelmük sem megalapozott.

A pervesztes felpereseket az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I. és II. rendű alperesek perköltségének megfizetésére. Ennek összegét - a másodfokú határozat szerinti, alperesenkénti 5000 - 5000 Ft másodfokú perköltségre is tekintettel - összességében 100 000 Ft + 27 000 Ft áfa, azaz alperesenként 127 000 Ft-ban állapított meg, figyelemmel a pertárgyérték 3 600 000 Ft-os összegére, az alperesi képviselők perben kifejtett tevékenységre és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglaltakra. A költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján állapította meg, hogy az eljárási illeték az állam terhén marad.

A felperesek terjesztettek elő fellebbezést az elsőfokú ítélet ellen, amelyben vagylagosan kérték az elsőfokú bíróság ítéletének kereseti kérelem szerinti megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését. Előadásuk szerint „keresettel éltek a kölcsönszerződés létre nem jötte, ennek elutasítása esetén érvénytelensége, felmondás, engedményezés és ingatlan-nyilvántartásbeli törlés iránt.” Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a per felfüggesztését nem szüntették meg, a DH2 tv. 38. §-ának (5) bekezdése alapján pedig csak nekik mint felpereseknek lett volna joguk bejelenteni, hogy az elszámolás megtörtént. Az ennek ellenére folytatott eljárás törvénysértő. A per felfüggesztése a másodfokú bíróságot is köti, amelynek alátámasztására mellékelték a Pesti Központi Kerületi Bíróság egy végzését is. Egyébként is úgy nyilatkoztak, hogy az elszámolás nem létezik, mivel azon aláírások nincsenek, az x Bank Nyrt. úgy járt el meghatalmazottként, hogy nem csatolta meghatalmazását. Ezért a per nem tartozik a DH törvények hatálya alá. Valótlan az ítélet azon megállapítása, hogy az elszámolás megfelel a vonatkozó MNB rendelet mellékletében közölt mintának, továbbá, hogy a felperesek már a szerződéskötéskor tudomást szereztek az x Bank Nyrt. meghatalmazásáról. Az elsőfokú bíróság ugyanis nem jelölte meg e szerződéses rendelkezést, de illet a szerződés egyébként sem tartalmaz, ezért az x Bank Nyrt. eljárása egyben bűncselekmény is. Mivel az elszámolás szerződésmódosulással is járt, csak akkor alkalmas joghatás kiváltására, ha az írásbeliséghez kötött szerződés módosításaként szabályosan aláírják. Fenntartották, hogy a szerződés nem jött létre a Hpt. 3. számú mellékletének 1.2. pontjában, valamint 47. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben rögzítettek adatok hiányában. Az ítélet állításával ellentétben a képviselteti jogosultság hiányzik. A Szegedi Ítéltábla ítélete nem irányadó, mivel nem tér ki arra, hogy közokirat esetében be kell tartani a Kjt. szabályait is, amelynek 132. §-a (2) bekezdése alapján eredetiben hozzá kell fűzni a meghatalmazást a közjegyzői okirathoz. A szerződéshez már eredetileg be kellett volna csatolni a meghatalmazást és az eredeti aláírási címpéldányt, amelyek utóbb nem pótolhatóak. A közjegyző a fentiek és a Kjt. 130. §-a alapján köteles lett volna feltüntetni a pénzügyi intézményt képviselő személyek adatait. Ezt nem pótolja, hogy a közjegyző személyesen ismerte az eljáró képviselőket, a meghatalmazás felmutatása pedig nem egyenlő a meghatalmazás csatolásával. Az 1959. évi Ptk. 223. §-ának (1) bekezdése, 522. §-ának (2) bekezdése és a Hpt. 215. §-ának (1) bekezdése alapján kizárólag írásbeli meghatalmazások voltak elfogadhatóak a szerződés megkötéséhez. Az elsőfokú bíróság nem döntött a felmondással kapcsolatos kereseti kérelemről. Fenntartották, hogy a létre nem jött szerződést felmondani sem lehetett. A felmondást tartalmazó közjegyzői okirat pedig egy hamisított tartalmú okirat, mivel azt tartalmazza, hogy annak mellékletét képezi a meghatalmazás. A közjegyző irattárában sem lehet semmiféle meghatalmazás, mert az okirat szerint a hiteles kiadmány mindenben megegyezik az eredeti közjegyzői okirattal és

mellékletével, a felmondáshoz azonban nem fűztek meghatalmazást. Érvényes, írásbeli, eredeti meghatalmazás hiányában a szerződést felmondó nyilatkozat létre sem jött, mivel hiányzik a bank akarati és nyilatkozattételi képessége. E körben utaltak arra is, hogy az engedményezés sem jött létre, mert abban meghatalmazás hiányában járt el az x Bank Nyrt. az I. rendű alperes helyett. Az elsőfokú bíróság nem döntött az érvénytelenség megállapítására vonatkozó kereseti kérelmükről sem. Utaltak az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben hozott ítéletére és a Lisszaboni Szerződésre, amelyek értelmében az uniós szabályok és döntések megelőzik a nemzetközi jogalkotást és döntéseket. A C-51/17. számú ítélet teljes mértékben felülírta a DH törvényeket, és a korábbi Kúriai határozatokat. Ennek megfelelően kérték a szerződés érvénytelenségének megállapítását, egyrészt a vonatkozásban, hogy az árfolyamkockázat nem csak az adóst terheli, másrészt, mert a szerződés azért tisztességtelen, mivel semminemű tájékoztatást nem kaptak. Ez a szerződésből is egyértelműen látszik, hogy ők „mint alperes 2008. október 2-án”, míg a „felperesi jogelőd 2008. október 6-án” írták alá a szerződést, a „felperesi jogelőddel” sem a szerződéskötés előtt, sem a szerződés aláírásakor nem találkoztak. A C-51/17. számú ítélet alapján az elsőfokú bíróságnak hivatalból kellett volna eljárnia a tisztességtelenség vonatkozásában, a Kúria által e vonatkozásban kiadott emlékeztető pedig nem alkalmazható a jelen eljárásban. Nem elég a szerződésben a kockázatteljáró nyilatkozatra utalni, erre is tekintettel az elsőfokú bíróságnak döntést kellett volna hoznia a DH törvényekkel rendezett érvénytelenségi okokon kívüli érvénytelenségről.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak helyes indokai alapján. Kérelme indokaként visszautalt az elsőfokú eljárás során előterjesztett nyilatkozataira is.

A II. rendű alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

A fellebbezés megalapozatlan.

Az ítélet tábla annyiban helyesbíti az elsőfokú ítélet indokolását, hogy nem 2007., hanem 2008. július 2. napján kötötték a támadott szerződést, továbbá nem a korábbi szerződés alapján fennálló tartozás, hanem a korábbi kölcsön összege volt 17 834 CHF.

Egyebekben az elsőfokú bíróság az ügy érdemi elbírálásához szükséges bizonyítás alapján helytállóan állapította meg a tényállást, és helyes jogi következtetésre jutott a kereset megalapozatlanságát illetően.

Helyesbítésre szorul ugyanakkor az is, hogy az elsőfokú ítéletben rögzítettektől (4-5. oldalak) eltérően a felperesek - részben helytállóan figyelmen kívül hagyott - kereseti kérelme a jelen ítéletben rögzítetteknek megfelelően alakult, és ennek részeként csak a szerződés érvénytelensége esetén kérték annak megállapítását, hogy a támadott okiratok nem közokiratok, (keresetlevél 7. oldal), emellett a szerződés létre nem jött/érvénytelensége iránti kereset elutasítása esetére kérték annak megállapítását is, hogy befizetéseikkel teljesítették a kölcsönszerződésben foglaltakat. Ennek ugyanakkor nem volt érdemi jelentősége, mivel az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy a felperesek szerződés érvénytelenségén alapuló kereseti kérelme - függetlenül az érvénytelenség megjelölt okától - nem képezte tárgyát a peres eljárásnak. Az elsőfokú bíróság ennek során egyrészt a másodfokú végzés indokolásának megfelelően járt el. A

másodfokú végzés per tárgyát kijelölő megállapításai szerint ugyanis a szerződés, ezáltal a per a DH törvények hatálya alá tartozik.

Mindezt nem érinti az sem, hogy a felperesek a perben kívánták vitássá tenni a DH2 tv. 38. §-ának (6) bekezdése alapján felülvizsgálnak minősülő elszámolást. Az elszámolás - akár alaki - megfelelősége ugyanis nem lehetett tárgya a jelen pernek, mivel a felülvizsgálatra önálló jogorvoslati rendszerben volt lehetőség (panasz - a Pénzügyi Békéltető Testület eljárása - bírósági nemperes eljárás). A perben előadott alaki kifogásuk mellett pedig a felperesek sem tették vitássá az I. rendű alperes azon előadását (24. sorszámú beadvány), hogy az elszámolás felülvizsgálatnak minősül. Ezért úgy kellett tekinteni, hogy a felperesek nem tartják fenn a nem felülvizsgált elszámoláshoz igazodó, a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet (DH2 tv. 37. §-ának (2) bekezdése). Ennek sorsát osztották a kifejezetten a szerződés érvénytelenségét érintő kereseti kérelmen, illetőleg annak megalapozatlanságán eshetőlegesen alapuló további kereseti kérelmek is (a közjegyzői okirat nem közokirat, érvénytelenség hiányában tartozás nem áll fenn). A fellebbezésben ezért alaptalanul utaltak az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ügyben hozott ítéletére is, mivel a szerződés érvénytelenségét érintő kereseti kérelem nem volt része a per tárgyának.

Az elsőfokú ítélet indokolása ugyanakkor ellentmondásos az alábbiakat tekintve: az ítélet indokolása többször rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a szerződés létrejöttének kérdését vizsgálta, ezért a felmondás megfelelőségét nem (6. oldal 4. bekezdés, 8. oldal 2. bekezdés, 10. oldal 4. bekezdés), amelytől eltérően végül indokát adta a felmondás létre nem jöttére és érvénytelenségére alapított kereseti kérelem elutasításának is (11. oldal 3. bekezdés). Mindezek korrekciójával az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal túlnyomórészt egyetértett, amelyet - különös tekintettel a fellebbezésben foglaltakra - az alábbiakkal egészít ki:

A felperesek alaptalanul hivatkoztak arra a fellebbezésben, hogy kereseti kérelmük érintette az I. és II. rendű alperesek közötti engedményezést is, hiszen kereseti kérelmük kifejezetten a kölcsönszerződés és a felmondás létre nem jöttének, illetve érvénytelenségének jogkövetkezményei levonására irányult, amelyet egyébként sem érintett az időben azt követő engedményezés kérdése.

A felperesek iratellenesen hivatkoztak arra is, hogy az elsőfokú bíróság nem szüntette meg a per felfüggesztését. Erre a 2017. április 18. napján kelt 25.P.21.495/2014/4. számú végzéssel került sor, amelyet a felperesek sem kifogásoltak, hanem a bíróság felhívására pontosították kereseti kérelmüket (25.P.20.917/2017/6. számú beadvány). A felperesek alaptalanul hivatkoztak arra is, hogy lényegét tekintve rendelkezési joguk volt a per folytatására. A törvény erejénél fogva felfüggesztett perben ugyanis bejelentési kötelezettségük volt a DH2 tv. 38. §-ának (4) bekezdése alapján, amelyet a fentiek szerint felülvizsgált elszámolást követően elmulasztottak.

A szerződés létre nem jötte tekintetében szükséges annak hangsúlyozása is az elsőfokú ítélet helytálló indokai mellett, hogy a szerződés létrejöttének megítélésénél annak van jelentősége, hogy a felek között a konszenzus létrejött-e. Az iratok alapján pedig tényszerűen állapítható meg, hogy a perben támadott nyilatkozatokat tartalmazó szerződést valamennyi fél elfogadta, a kölcsön folyósítására sor került, így az I. rendű alperes legalább ráutaló magatartással kötelezőnek ismerte el a szerződésben foglaltakat.

Ehhez képest másodlagos és a szerződés létrejötte vonatkozásában nincs jelentősége, hogy a szerződésben milyen adatokat tüntettek fel, vagy esetlegesen olyan álképviselő járt-e el, akinek eljárását legalább a kölcsön folyósításával jóváhagyták.

A fentieket szükségtelenül meg nem ismételve alaptalanul hivatkoztak arra is, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött a felmondással kapcsolatos kereseti kérelemről. Az ítélet tábla ugyanakkor helyesbíti az elsőfokú bíróság ítélete indoklásának azon részét, amely szerint egyoldalú nyilatkozat esetén nem értelmezhető az annak létre nem jötte iránt előterjesztett kereset. Az 1959. évi Ptk. 199. §-a értelmében az egyoldalú nyilatkozatok létrejöttének megítélésénél irányadóak az 1959. évi Ptk. 205. §-ának (1) és (2) bekezdései. Az egyoldalú nyilatkozat létrejöttének megítélése annyiban sajátos, hogy ezzel kapcsolatban kizárólag az képezheti a vizsgálat tárgyát, hogy a nyilatkozat a nyilatkozatot tevőként megjelölt személytől származik-e. Ezzel ellentétes állítást pedig az I. rendű alperes nem tett a perben, az pedig e tekintetben is közömbös, hogy a nyilatkozat egyébként érvényes-e. Annak sincs jelentősége, hogy a felperesek ugyan állították, de semmilyen módon (akár a közjegyző megkeresésével) nem bizonyították, hogy a meghatalmazás az eredeti felmondás mellékletét képezi-e. Az ítélet tábla hangsúlyozza ugyanakkor, hogy meghatalmazás hiányában is az I. rendű alperes kereset elutasítására vonatkozó ellenkérelme egyben az esetleges álképviselő eljárásának jóváhagyását jelenti (BH2016.83.).

Az ítélet tábla annyiban utal csak az elsőfokú ítélet felmondás érvénytelenségével kapcsolatos helytálló indokaira, hogy a felperesek kizárólag arra alapozták e kereseti kérelmüket, hogy a szerződés érvénytelen (keresetlevél utolsó mondata). Mivel a szerződés érvénytelenségére vonatkozó kereseti kérelem nem képezte részét a per tárgyának, annak megállapítása hiányában a megjelölt okból a felmondás sem érvénytelen.

Az ítélet tábla nem észlelt a fellebbezésben külön meg sem jelölt hatályon kívül helyezési okot, ezért helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A felperesek a fellebbezési eljárásban is pervesztesek lettek, ezért az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az I. rendű alperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjat. Az ítélet tábla ennek összegét a R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjában és (5) bekezdésében foglaltaktól eltérően a (6) bekezdés és a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján mérsékelt összegben (10 000 Ft + Áfa) állapította meg, mivel a fellebbezés elbírálására tárgyaláson kívül került sor, az I. rendű alperes jogi képviselője pedig mindössze egy egyoldalú, külön indokolást nem tartalmazó fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő.

A II. rendű alperesnek nem merült fel költsége a fellebbezési eljárásban.

A felperesek teljes személyes költségmentessége miatt az állam viseli a fellebbezési illetéket a Kmr. 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Debrecen, 2019. május 14.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor
Tamás s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő